

Sporočilo za javnost

21. 4. 2020

Dan Zemlje 2020: Gozd in podnebne spremembe

V letu 2020 svet že petdesetič po vrsti obeležuje Dan Zemlje, vse od leta 1970 dalje, ko se je 22. aprila v ZDA na ulice podalo 20 milijonov ljudi, ki so protestirali proti uničevanju in degradaciji okolja. Tema letošnjega Dneva Zemlje je **boj proti podnebnim spremembam**.

Posledice podnebnih sprememb, ki se kažejo v naraščanju povprečne temperature zraka, vse višjih temperaturnih ekstremih in bolj pogostih naravnih ujmah (žledolomi, vetrolomi, suše in napadi škodljivcev), močno vplivajo tudi na slovenske gozdove. Aktivna sanacija posledic naravnih ujm v slovenskih gozdovih, ki jo lastniki gozdov izvajajo ob pomoči in strokovnem usmerjanju javne gozdarske službe, je zgled drugim evropskim državam, kljub temu pa vsakoletne naravne ujme, ki jih spremljajo prenamnožitve podlubnikov (predvsem smrekovih lubadarjev), spreminjajo podobo slovenskih gozdov. Kot posledica sprememb v okolju in človekove dejavnosti, predvsem globalne trgovine, se v slovenskih gozdovih pojavljajo tudi invazivne tujerodne vrste, ki otežujejo naravno obnovo gozdov z avtohtonimi drevesnimi vrstami.

Kako v Sloveniji pomagamo gozdu pri prilagajanju na podnebne spremembe?

Glavni prihodnji izziv pri gospodarjenju z gozdovi v Sloveniji bo prilagajanje drevesne sestave v gozdnih sestojih. Z ukrepi prilagajanja gospodarjenja z gozdovi želimo okrepiti stabilnost in odpornost gozdnih sestojev na pričakovane pogoste naravne ujme. Ustrezne rešitve, ki jih išče gozdarska stroka, so v mozaičnem strukturiranju gozdnih sestojev, v oblikovanju prebiralnih zgradb v za to primernih sestojih in v pravočasnih redčenjih odraščajočih gozdnih sestojev. Za zdrave in odporne gozdove je pomembno, da so genetsko pestri in sestavljeni iz avtohtonih in rastiščem prilagojenih drevesnih vrst. Takšni gozdovi se bodo lahko prilagodili hitrim spremembam v naravi.

Z gozdovi v Sloveniji gospodarimo po načelih sonaravnosti, kar pomeni da upoštevamo in posnemamo naravne procese in dajemo prednost naravni obnovi pred obnovo gozdov s sadnjo sadik gozdnega drevja. Sadimo le v izrednih primerih, npr. po naravnih ujmah, ko je poškodovana večja površina gozda in ko procesi naravne obnove ne zagotavljajo ustrezne zasnove bodočega gozda. Celotno slovensko gozdarstvo, od javne gozdarske službe, gozdarske politike, gozdarskih podjetij, lastnikov gozdov, raziskovalcev, izobraževalnih ustanov do podjetij, ki se ukvarjajo s trženjem in predelavo lesa, je v zadnjih letih, ko so naravne ujme postale tako rekoč stalnica, pridobilo bogate izkušnje in nova znanja o ustrezni in učinkoviti sanaciji poškodovanih gozdov. Ta znanja in rešitve razvijamo naprej tudi v okviru evropskih projektov kot so na primer LIFE GENMON, LIFE SySTEMiC in LIFE ARTEMIS.

Predstavitev vpliva podnebnih sprememb na slovenske gozdove in ukrepov za prilagajanje gozdov nanje si lahko ogledate v [filmu Gozd in podnebne spremembe](#), v katerem nastopajo tudi gozdarji Zavoda za gozdove Slovenije (produkcija TV Slovenija in Gozdarski inštitut Slovenije).

Kljub epidemiji koronavirusa poteka največja spomladanska akcija obnove gozdov s sajenjem sadik gozdnih drevesnih vrst v zadnjih 10 letih

Po podatkih načrtov sanacije v naravnih ujmah poškodovanih gozdov znaša celotna površina gozdov, kjer je potrebna obnova po naravnih ujmah, 37.000 hektarov (ha), od tega je obnova s sadnjo sadik predvidena na 2.200 ha poškodovanih gozdov. Za sadnjo spomladi 2020, ki trenutno poteka, pa je predvidenih 1.300.000 sadik v skupni vrednosti 1.100.000 €. Te sadike so za lastnike gozdov brezplačne, saj jih financira država v okviru Programa razvoja podeželja 2014 – 2020 in v okviru nacionalnih proračunskih sredstev.

Obnova gozdov v letošnjem spomladanskem obdobju poteka po načrtovanem programu z upoštevanjem preventivnih ukrepov proti širjenju koronavirusa SARS-Cov-2 (COVID-19), pri čemer je v ospredju obnova v naravnih ujmah poškodovanih gozdov, tako po naravni poti (s pomočjo ukrepov nege gozda), kot s saditvijo sadik gozdnega drevja. V okviru spomladanske sadnje 2020 je bila obnova gozda s sadnjo sadik gozdnega drevja načrtovana na 397 hektarjih, v okviru katere je Zavod za gozdove Slovenije do dne 16. 4. 2020 lastnikom in upravljavcem gozdov razdelil skupno 930.000 sadik gozdnega drevja, ki so večinoma že posajene.

Pretežni delež drevesnih vrst za sadnjo predstavljajo sadike bukve in smreke, ki so jim v manjši količini primešane tudi ostale vrste (hrast, divja češnja, gorski javor, macesen idr.) v skladu naravno drevesno sestavo gozdnih rastišč. Za sadnjo v gozdovih so predvidene sadike 20 različnih drevesnih vrst. Zaradi dolgega obdobja brez obilnejših padavin največjo skrb predstavlja suša, ki bi lahko ogrozila preživetje posajenih sadik, predvsem na izpostavljenih osončenih legah in na Dinarsko-Kraškem območju.

Kaj lahko storimo za ohranjanje slovenskih gozdov?

- **Aktivno gospodarimo s svojim gozdom.** V Sloveniji je več kot 413.000 lastnikov gozdov. Aktivni lastniki redno obiskujejo svoje gozdove in jih pregledujejo, predvsem pa so pozorni na znake napada podlubnikov (podlubniki tudi letos že rojijo!) in drugih škodljivih organizmov. Redno izvajajo ukrepe nege gozda ter upoštevajo odločbe in napotke Zavoda za gozdove Slovenije.
- **Upoštevamo veljavno zakonodajo in pravila gozdnega bontona.** V gozdnem bontonu so združeni napotki za skrbno in varno gibanje v gozdu. V celoti je dostopen na [spletnih straneh Zavoda za gozdove Slovenije](#).
- **Udeležujemo se akcij čiščenja, obnove in nege gozdov ter širimo informacije o pomenu gozdov,** ki jih skozi celotno leto pripravljajo številne gozdarske in okoljske organizacije. V času epidemije koronavirusa tovrstne akcije žal ne potekajo, zato vas vabimo k spremljanju in deljenju informacij Zavoda za gozdove Slovenije in drugih organizacij.